

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Nizhyn Mykola Gogol State University

**РОЗВИТОК ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ:
НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ ПЕРСПЕКТИВИ**
Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції
2-3 листопада 2023 року
м. Ніжин, Україна

**EDUCATION DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN AREA:
NATIONAL CHALLENGES AND TRANSNATIONAL PERSPECTIVES**
Materials I International scientific and practical online conference
November 2-3th, 2023
Nizhyn, Ukraine

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 5 від 16.11.2023 р.

Редакційна колегія:

Новгородська Юлія Григорівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Самойленко Олена Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Р16   **Розвиток освіти в європейському просторі: національні виклики та транснаціональні перспективи.** Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ніжин, 2–3 листопада 2023 року / За заг. ред. Самойленко О. В. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 405 с.

Збірник містить матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції проведеної 2-3 листопада 2023 р. в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. У збірнику матеріалів конференції друкуються тези наукового характеру та дискусійні публікації з професійної тематики, у яких відображені результати роздумів, міркувань, наукових пошуків вітчизняних та зарубіжних викладачів, здобувачів різного рівня вищої освіти, керівників та вчителів закладів освіти, присвячені дослідженню актуальних проблем розвитку освіти в європейському просторі.

Збірник видано в авторській редакції мовою оригіналу. За точність викладеного матеріалу, достовірність фактів, цитат, власних імен, посилань на джерела та інших відомостей відповідають автори публікацій.

УДК 378(082)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ВИЩІЙ ОСВІТІ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Загородня Алла	
СУЧАСНІ ЗАКЛАДИ ОСВІТИ ЯК СКЛАДНО ОРГАНІЗОВАНА СИСТЕМА.....	15
Кріпак Тетяна	
СПЕЦИФІКА СУЧАСНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ	17
Онищенко Наталія	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ.....	26
Пархоменко Олександр	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКО-СЦЕНІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ХОРЕОГРАФА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ.....	31
Пономаренко Ольга	
МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: НА ПРИКЛАДІ ChatGPT.....	32
Прядко Олена	
ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНО КОМФОРТНИХ УМОВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТА НА ЗАНЯТТІ З ПОСТАНОВКИ ГОЛОСУ	34
Тезікова Світлана	
ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ: ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПРОЄКТУ ЕРАЗМУС+ «ЦЕНТРИ СЕРТИФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ: ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ДОСКОНАЛОСТІ ВИКЛАДАННЯ».....	35
Фу Хун	
ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ДИСКУРСИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ	37
Шульга Олексій	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИХОВАННЯ СПОРТИВНО ОБДАРОВАНОЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ	39

СЕКЦІЯ 2.

МІЖКУЛЬТУРНИЙ ДІАЛОГ ТА ІНКЛЮЗІЯ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ОСВІТІ

Бейгер Галина, Клименко Леся	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ В КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ПІДХОДУ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....	41
Борисюк Світлана, Уварова Вікторія	
ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	43
Гордієнко Тетяна	
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ...45	45

Здоровець Тетяна ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДТРИМКИ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	47
Іванюк Вікторія ПЛАНУВАННЯ РОБОТИ АСИСТЕНТА ВЧИТЕЛЯ: ОПТИМІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ З ВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ.....	49
Іщук Олена СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ	51
Лясковська Маргарита ВИКОРИСТАННЯ КАРТОК PECS В РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	52
Опришко Сергій СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ СУПРОВІД ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ В УМОВАХ ДОЗВІЛЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	54
Остапчук Людмила ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ.....	56
Супряга Світлана ЕМОЦІЙНА КУЛЬТУРА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА.....	57
Шитік Юлія, Філоненко Олена ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ.....	59
Shakhray Tetiana THE PHILOSOPHICAL ASPECT OF PARTICIPATORY EDUCATION IN THE REALITIES OF INCLUSIVE EDUCATION IN UKRAINE.....	61

СЕКЦІЯ 3.

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ОСВІТНИХ СИСТЕМ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

Бесараб Алла КАТЕГОРІАЛЬНО-ПОНЯТІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕНОМЕНУ СОВІСТІ....	64
Гарабазій Ірина, Черкашина Крістіна РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ.....	66
Даниленко Ольга НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У НОВОМУ КОНТЕКСТІ	67
Карповець Уляна ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК НАУКОВО- ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	73
Коваль Олена КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПАРАЛЕЛІ ШКІЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	75

Кривонос Сергій АНАЛІЗ РІВНЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕЛЕКТРОННИМИ ПРИСТРОЯМИ ДЛЯ НАВЧАННЯ УЧНІВ	76
Литовко Людмила ФЕНОМЕН ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНІ ТРАДИЦІЇ».....	78
Ляшенко Тетяна РОЗВИТОК ТЕХНІЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ-ПАНІСТІВ ЯК УМОВА ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.....	79
Майстат Марія РИЗИК ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	81
Пихтіна Ніна ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ У ГРІ	82
Постригач Надія КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ АВТОНОМІЇ ВЧИТЕЛЯ У РОЗВИТКУ ТА АДАПТАЦІЇ КУРИКУЛУМУ	85
Скуратовська Леся ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ІНТЕРНЕТ-СЕРВІСІВ НА УРОКАХ ІНФОРМАТИКИ У 5 КЛАСІ.....	87
Шкуров Євген УНІВЕРСИТЕТ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ МІСТА.....	89
Юрчишина Ірина МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ РІЗНИХ РЕЖИМІВ НАВЧАННЯ	91

СЕКЦІЯ 4. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПІДХОДІВ У ЕРУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Біліченко Роман, Соловей Максим ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ GRAN1 ДЛЯ ГРАФІЧНОГО РОЗВ'ЯЗАННЯ РІВНЯНЬ З МОДУЛЕМ	94
Головін Віктор ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ.....	97
Лучанінова Ольга АДАПТАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	98
Нортенко Євгенія ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	100
Різник Альона ПРОЄКТ «ОНОВЛЕНА ІНФОРМАТИКА – ІТСТУДІЇ» ЯК НОВИЙ ПІДХІД ВИВЧЕННЯ ШКІЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	102
Стрільчук Ірина ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	104

Ткаченко Лариса РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	106
Трифонов Олена, Садовий Микола РЕАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ BYOD НАВЧАННЯ У ЕРУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	107
Шаркова Наталія, Шаркова Світлана ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІН У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ДРУГОМУ ТА ТРЕТЬОМУ ОСВІТНІХ РІВНЯХ У ЕРУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	109
Яременко Наталія ВІД ДИТЯЧОЇ МРІЇ – ДО СПРАВИ ЖИТТЯ.....	111
Яремчук Наталія ПРИНЦИПИ ПРОЕКТУВАННЯ ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДИСТАНЦІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	115
Kapiton Alla INFORMATIZATION OF EDUCATION AS A COMPREHENSIVE WORK TO BUILD A SYSTEM OF DIGITAL SOLUTIONS.....	117
Musikhina Iryna ERA OF DIGITALIZATION: TRANSFORMATION OF PEDAGOGICAL APPROACHES	118

СЕКЦІЯ 5.

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ СТВОРЕННЯ, ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Багмут Яна, Новгородська Юлія ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ	120
Баранков Олег МЕТОДИЧНА МОДЕЛЬ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ З НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ.....	122
Воляннюк Андрій ПОТЕНЦІАЛ ПРОАКТИВНОГО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ	124
Гурин Людмила ФОРМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	126
Дмитренко Костянтин ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	128
Дмитрів Юлія ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ ДОМАШНЬОГО НАВЧАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ В США	130
Коваленко Олександра, Ткаченко Марина ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА УЧНІВ ТА ЇХ ЗАПОБІГАННЯ.....	132
Ліхута Валерія ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	134

Лук'яненко Микола УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКА – ЗАПОРУКА УСПІШНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	136
Пісоцька Людмила ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТНО-РОЗВИВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА ВІКОВОЇ ГРУПИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	138
Процько Інна СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	140
Рубан Тетяна ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАКЛАД ОСВІТИ ЯК СУБ'ЄКТ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ	142
Самойленко Олена ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ	144
Сич Надія ЕТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТНЬОГО ЗАКЛАДУ	148
Хлебик Світлана ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ЕТИКИ ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ.....	151
Zou Ruowei DEFINITIVE ANALYSIS OF THE CONCEPT «RESEARCH COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS» IN THE FIELD OF EDUCATION.....	153

СЕКЦІЯ 6.1

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Білан Наталія ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ...	156
Бобро Артур ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ НА ЗАСАДАХ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА	158
Бутенко Світлана, Дубровська Лариса ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ РОЛІ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ У РОЗВИТКУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	160
Возняк Інна ВИКОРИСТАННЯ КОМІКСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	163
Дацько Олена ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЧИТАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	165
Демченко Наталія, Андрущенко Юлія МАТЕМАТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ).....	168
Дешко Ольга СТРУКТУРНО-КОМПОНЕНТНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	171

Зеленько Олена ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНИХ ІНСТРУМЕНТІВ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	173
Іванова Лідія ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОДУКТІВ МЕДІА НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	176
Ікальчик Антоніна ОРГАНІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧКІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ УПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ	177
Корзун О. В., Дубровська Л.О. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	180
Котельницька Ірина РОБОТА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПО СТВОРЕННЮ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ В УМОВАХ НУШ.....	182
Мовчан Вікторія РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР.....	185
Павлова Анна РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	187
Сидоренко Катерина, Карапузова Наталія ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ МАТЕМАТИКИ ПЕРШОКЛАСНИКІВ	190
Слепченко Оксана УПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	191
Стрілець Алла ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ	193
Ярош Ольга ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМОКОНТРОЛЮ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	195

СЕКЦІЯ 6.2

МОЛОДІ НАУКОВЦІ ПРО СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

Андрущенко Наталія ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	198
Блищук Антоніна ІНТЕГРАЦІЯ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	200
Болотненко Анна ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	204

Бондаренко Анастасія, Науменко Інна ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	206
Ведмідь Валентина СОЦІАЛЬНОГО, ПСИХІЧНОГО ТА ДУХОВНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	212
Вертюх Наталія РОЗВИТОК МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	215
Гальченко Катерина УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІГОР У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	217
Гнілуша Анастасія ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	219
Головко Катерина ДІАГНОСТИКА РІВНІВ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	220
Дейнека Віталіна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОПОВІДАнь НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ	222
Десятник Вікторія БУЛІНГ ЯК ПОРУШЕННЯ ПРАВ ДИТИНИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ЗАХИСТУ	224
Дирда Альона ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	226
Дирда Ангеліна РОЛЬ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	228
Єдин Юлія ВИХОВАННЯ (ГРОМАДСЬКОЇ СВІДОМОСТІ) ПАТРІОТИЗМУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПОЗАУРОЧНІЙ ВИХОВНІЙ РОБОТІ.....	230
Зайкова Жанна ВИКОРИСТАННЯ ЦЕГЛИНОК LEGO ЯК ЗАСОБУ НАВЧАННЯ В УМОВАХ НУШ НА ПРИКЛАДІ ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ З ЯДС.....	231
Зверєва Катерина ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	235
Зеленська Наталія ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	236
Іванчук Юлія РОЛЬ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	238
Калініченко Альона ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	240

Камінський Євгеній РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ НАД ПЕРЕКАЗОМ	242
Кірпота Юлія ФОРМУВАННЯ КРАЄЗНАВЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	244
Коваленко Тетяна ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЛЮДСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ.....	246
Король Марина ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.....	248
Костирко Ганна МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ГРИ У ВИХОВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	251
Кратко Ірина СУЧАСНА ДЕМОКРАТИЧНА ШКОЛА ЯК ПРОСТІР РОЗВИТКУ ТА СПІВПРАЦІ	253
Криворотта Яна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	255
Кривохижа Владислава ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ЧИТАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ ТА КОМІЧНИХ ЖАНРІВ МОВЛЕННЯ.....	257
Кривунь Тетяна ТЕХНОЛОГІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ САМОПРЕЗЕНТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	259
Крих Аліна ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ТА СІМ'Ї – ГОЛОВНА УМОВА ФОРМУВАННЯ МЕДІАБЕЗПЕКИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	261
Купка Ольга ТИПОЛОГІЯ ВПРАВ ІЗ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ УМІНЬ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНОГО ДІАЛОГУ	265
Лобода Вікторія ВЗАЄМОДІЯ БАТЬКІВ ТА ВЧИТЕЛЯ В КОНТЕКСТІ ПІДТРИМКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПОТРЕБ ДІТЕЙ.....	266
Малько Людмила ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ ПРИРОДИ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	268
Мархай Ольга СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ УЧНІВ	270

Мовчан Лідія РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	273
Мохір Ганна ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	275
Охріменко Ірина ОСНОВНІ ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	277
Пашенко Ольга ПРОБЛЕМА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	279
Погребна Оксана ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	282
Пристапа Анна ВИХОВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	284
Проха Анастасія ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	285
Проценко Олена ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ПОЗАУРОЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	287
Радус Аліна ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	289
Савчин Юлія СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ LEGO-КОНСТРУЮВАННЯ.....	292
Скорбач Вікторія ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	295
Смітюх Наталія ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕМПАТІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	297
Супрун Юлія, Гібалова Наталія КЛАСИФІКАЦІЯ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ МАТЕМАТИКИ.....	298
Тарасенко Юлія ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ З ЯДС У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	301
Топіха Тамара ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОДНА ІЗ УМОВ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЄКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	306

Труш Яна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА РОЗВИТКУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	308
Тютюнник Вікторія НАРОДНА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ РОЗУМОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	309
Федоренко Дар'я ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ У ДІТЕЙ ЧЕРЕЗ ПОЗАУРОЧНІ ЗАХОДИ З УЧАСТЮ БАТЬКІВ	310
Шиманська Катерина ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЕВОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ.....	312
Шпак Оксана ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ З УЧНЯМИ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ НА НЕТРАДИЦІЙНИХ УРОКАХ.....	314
Шупик Ольга СТРУКТУРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	316
Юрченко Юлія МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ.....	319
Ющенко Наталія ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	321

СЕКЦІЯ 7.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: НАЦІОНАЛЬНА СПЕЦИФІКА ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Башавець Наталія, Лавренчук Іван ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ТРЕНЕРА-ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	324
Грона Наталія СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ РИТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА.....	326
Гурман Лілія ЧИННИКИ КАР'ЄРНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ.....	328
Дворник Юрій ГУМАНІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВІДКРИТОГО МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	330
Кавунник Олена МИСТЕЦЬКО-ОСВІТНІ ТРАДИЦІЇ НІЖИНСЬКОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ: ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ТА МІЖНАРОДНИЙ ПРОСТІР	331
Кривуш Маргарита ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	335
Криловець Микола КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	337

Криловець Микола РОЛЬ ПОЛЬОВИХ ПРАКТИК У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ.....	339
Куц Людмила, Новгородський Руслан СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК ФОРМА РОБОТИ З ДІТЬМИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	341
Максименко Віра ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СТУДЕНТІВ ХОРЕОГРАФІВ ВІЗ НА УРОКАХ НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ.....	343
Мельниченко Анна ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ ЯК ЧИННИК УДОСКОНАЛЕННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	345
Ніжинець Софія, Новгородська Юлія СТРУКТУРА ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКА ОРКЕСТРУ	346
Паламар Світлана КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	348
Полюхович Галина ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ.....	351
Проніков Олександр МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ	353
Пронікова Ірина ЕКОНОМІЧНІ ЗНАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ	354
Спілюгі Олена ПРОБЛЕМА АКТИВІЗАЦІЇ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	356
Суржук Тетяна, Походзіло А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО НАВЧАННЯ	359
Хитра Вікторія ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	361
Mai Zhenlung FEATURES OF THE PROFESSIONAL TRAINING SYSTEM IN PEDAGOGICAL UNIVERSITIES OF THE PRC	363

СЕКЦІЯ 8.

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Алатиренко Мирослава ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИКЛИКИ НАСЛІДКІВ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ У ОСВІТНЬО-РОЗВИВАЮЧІЙ РОБОТІ ПОЗАШКІЛЛЯ	367
Батенко Аліна ТРАНСФОРМАЦІЙНИЙ СТИЛЬ ЛІДЕРСТВА: ГЕНДЕРНИЙ РАКУРС	369
Бахієв Еміралі ШЛЯХИ АКТУАЛІЗАЦІЇ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ СВІТИ	372

Бобро Лілія РОЗВИТОК УМІННЯ ДОЛАТИ СТРАХ У ДІТЕЙ П'ЯТИ–СЕМИ РОКІВ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	373
Воляннюк Наталія, Ложкін Георгій РЕСУРСНА СИСТЕМА СУБ'ЄКТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	375
Горянська Анжела ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ВНУТРІШНІЙ РЕСУРС ПОДОЛАННЯ ЕМОЦІОГЕННИХ СИТУАЦІЙ.....	376
Дубова Галина, Рязанцева Оксана РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ПСИХОЛОГІЧНІЙ ПІДТРИМЦІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	378
Здоровець Тетяна ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УСІХ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	380
Клименко Дарина ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	382
Клипа Наталія ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА: ДОСВІД УЧАСТІ В ТРЕНІНГАХ ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ	385
Король Володимир ПРОБЛЕМА ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ.....	386
Мордовець Світлана ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	388
Нечипоренко Дарина СТАНОВЛЕННЯ САМООЦІНКИ І СВІДОМОГО «Я» В МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ	390
Охріменко Вікторія РОЗВИТОК ОСВІТИ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРИ: НАЦІОНАЛЬНІ ВИКЛИКИ.....	392
Тимошенко Олексій ЖИТТЄВИЙ ПРОСТІР УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	394
Токар Ірина, Бобро Артур ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	396
Щербина Юлія ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА ТА ЇЇ НАПРЯМКИ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	398
Shchotka Oksana PSYCHOLOGICAL RECOVERY AND PERSONAL GROWTH OF STUDENTS DURING THE WAR.....	399
Vertel Anton THE ROLE OF PLAYING IN PSYCHOANALYTIC PEDAGOGY OF DONALD WINNICOTT	401
Задніченко Тетяна СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ МОВНО- ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	402

нативних варіантів вирішення проблеми; варіативність та пластичність у комунікативних стратегіях; прийняття відповідальності за вибір рішення [2].

Важливими в управлінській діяльності керівника оркестру є конфліктологічні вміння, які проявляються в здатності розв'язувати й попереджати конфліктні ситуації, що перешкоджають досягненню бажаного результату спільної діяльності на умовах співпраці та взаємодії; налагоджувати психологічне благополуччя всередині колективу, яке створює комфортні умови праці, забезпечує конструктивну управлінську діяльність.

Отже, усі схарактеризовані компоненти організаційної культури керівника становлять цілісну систему, побудованої на соціальному партнерстві усіх суб'єктів діяльності, спрямуванні інтелектуального та духовного потенціалу на ефективну реалізацію спільної мети.

Список використаних джерел

1. Бровко К. А. Змістові характеристики корпоративної культури студентів університету. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020 р., № 69, Т. 2. С.42-46. URL: http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/69/part_2/9.pdf
2. Власова О. І. Педагогічна психологія: [навч. посібник]. К., 2005. 315 с.
3. Пільова С. Г. Основи формування організаційної компетентності майбутніх учителів: [курс лекційних та практичних занять]. Одеса:, 2013. 36 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/619/1/%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%20%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Паламар Світлана – кандидатка педагогічних наук, старша наукова співробітниця, заступниця декана з наукової роботи факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Світові політичні, соціально-економічні трансформації актуалізують модернізаційні процеси у вищій освіті України, ставлячи нові вимоги до її якості. У глобальному вимірі впливовими чинниками для освіти є постійно зростаюча конкуренція на ринку праці, високий рівень технологізації індустріального виробництва й громадських послуг, виникнення нових сфер діяльності та професій. Такі процеси зорієнтовують національні освітні системи на відкрите і гнучке навчання, результати якого сприятимуть адаптуванню особи до обставин, що швидко змінюються. Це, своєю чергою, позначається на відповідній трансформації напрямів підготовки майбутніх фахівців для загальної середньої освіти. Нині питання оновлення напрямів розвитку освіти загострилось у зв'язку з численними викликами, зумовленими надзвичайними та масштабними за своїми наслідками ситуаціями – спочатку тривалими пандеміями, а потім – воєнним станом у країні.

Прогресивний розвиток суспільства нині потребує таких фахівців у галузі освіти, які б мали сформовані професійні компетентності, вміли навчатися упродовж життя, ставити цілі та досягати їх, приймати самостійні рішення, креативно й критично мислити, працювати в команді, вирішувати конфлікти, спілкуватися у багатокультурному середовищі, володіти та використовувати інформаційно-комунікативні технології, орієнтуватися на ринку праці тощо. Це все й зумовило значні реформування у галузі освіти. Тому якість освіти набуває особливої уваги і залежить від учителя, який нині повинен виконувати роль коуча, фасилітатора, тьютора, модератора, який зможе реалізувати завдання Нової української школи, а саме: сформувати всебічно розвинену особистість, здатну до критичного мислення; сформувати патріота з активною позицією, який діятиме згідно з морально-етичними принципами і буде здатний приймати відповідальні рішення, поважати гідність і права людини; сформувати інноватора, здатного змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці [3]. Вчитися впродовж життя зможе лише такий учитель, якому будуть притаманні професійні компетентності. На сьогодні актуальними питаннями є: яким повинен бути вчитель і які трудові функції повинен виконувати, щоб досягти реалізації основних завдань Нової української школи.

Проте, в контексті викликів сьогодення, задекларованих в державних нормативних документах, а саме, в концепції «Нової української школи» (2016 р.), в Законі України «Про освіту» (2017 р.), компетентнісний підхід отримав нового осмислення, пов'язаного зі створенням школи, орієнтованої на розвиток компетентностей, а не на запам'ятовування фактів, де діти будуть навчатися через діяльність. При цьому наскрізними, тобто спільними для всіх інших є, за Законом України «Про освіту» (2017 р) такі вміння, як: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. Тобто є очевидним, що реформування сучасної середньої освіти в Україні пов'язане з впровадженням компетентнісного підходу.

Концептуальні засади компетентнісного підходу обґрунтовано у дослідженнях О. Субетто, І. Байденко, І. Зимньої, Ю. Татура. Сучасний науковий дискурс проблеми реалізації компетентнісного підходу у різних ланках освіти представлений студіями В. Баркасі, І. Бондаренко, П. Бачинського, Н. Бібік, С. Вітвицької, І. Драч, О. Дубасенюк, Я. Кодлюк, О. Локшиної, С. Ніколаєнко, О. Овчарук, О. Пометун, О. Савченко, С. Сисоєвої, Г. Терещук, С. Трубачевої, Н. Фоменко та ін. Різні таксономії компетенцій, що визнані педагогічною спільнотою розробляються у працях О. Бондаревської, А. Деркача, І. Зимньої, Н. Кузьміної, А. Маркової, Л. Петровської та ін. Загальні аспекти ключових компетентностей розкриваються в роботах А. Вербицького, П. Горностая, В. Донія, І. Єрмакова, І. Зимньої, В. Ляшенка, Г. Несен, О. Овчарук, В. Серікова, Л. Сохань та інших. Низка науковців (М. Аріян, А. Богуш, Є. Верещагін, І. Воробйова, Н. Гез, В. Кононенко та ін.) висвітлюють у своїх студіях суттєві складники змісту предметних компетентностей.

Незважаючи на значний науковий інтерес учених до проблеми фахової підготовки, зокрема на засадах компетентнісного підходу, у вітчизняній педагогіці

відсутні дослідження, які стосуються формування предметно-методичної компетентності майбутніх учителів початкової школи в процесі фахової підготовки.

Підготовка вчителя Нової української школи повинна відповідати вимогам часу й засновуватися на засадах компетентнісного підходу, зацентрованому в парадигмі сучасної освіти [2]. У професійному стандарті за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» втілено сучасний підхід до визначення та опису професійних компетентностей педагога, у переліку яких однією з найвагоміших є предметно-методична компетентність. Предметно-методична компетентність передбачає: «Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів, зокрема застосувати сучасні методики і технології моделювання змісту навчання учнів предметів (інтегрованих курсів); здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів, зокрема застосовувати інноваційні технології навчання; здатність розвивати в учнів критичне мислення; здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу» [4].

Відповідно до Закону України «освітній процес система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей» [1]. Національною рамкою кваліфікацій професійна кваліфікація вчителя визначається як стандартизована сукупність здобутих особою результатів навчання та компетентностей, що дають змогу виконувати певний вид роботи або провадити професійну діяльність, а Професійним стандартом за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти» встановлюється перелік компетентностей, якими має володіти педагог як учасник освітнього процесу. В цьому документі в переліку трудових функцій та професійних компетентностей, що входять до них, вказана й предметно-методична компетентність, яка тлумачиться як «здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів» [5]. Крім того, означена компетентність передбачає здатність вчителя формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей, здійснювати оцінку та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу. Реалізація позицій, викладених в Професійних стандартах, передбачає трансформацію ролі вчителя з передавача знань і навчального змісту на проактивного учасника навчального процесу. З огляду на це, під час підготовки українських вчителів доцільно використовувати концепцію В. Кувенховена для того, щоб озброїти їх необхідними компетентностями. Структура, створена В. Кувенховеном, включає в себе чотири категорії: цілеспрямоване навчання, нові цілі та навчальні підходи; метод кейсів; маршрути навчання та розвитку; формування компетентностей [6].

Беремо сміливість стверджувати, що становлення вчительської компетентності, зокрема предметно-методичної, передбачає можливість обирати, розвивати та адаптувати наявні вміння для того, щоб мати змогу впоратися із ситуаціями, застосовуючи творчі, інноваційні стратегії навчання. З огляду на це, окремого вивчення

потребують прогностична, організаційна та оцінювально-аналітична компетентності, які уможливають виконання педагогами функції управління освітнім процесом.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [Дата звернення 26 жовтня 2023 р.]
2. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Паламар С. Компетентнісний підхід як методологічний орієнтир модернізації сучасної освіти. Освітологічний дискурс. 2018. № 1-2 (20-21) с. 267–278.
4. Паламар С., Нежива Л. Застосування ІК-технологій у контексті предметно-методичної компетентності майбутніх вчителів початкових класів. Збірник наукових праць. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка, 2023, №39 (1). с. 51–58.
5. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=22469103-4e36-4d41-b1bf-288338b3c7fa&title=RestrProfesiinikhStandartiv>
6. Kouwenhoven W. Competence-based Curriculum Development in Higher Education: a Globalised Concept? / Wim Kouwenhoven // Technology Education and Development / Edited by Aleksandar Lazinica and Carlos Calafate. – [Rijeka] : InTech, 2009. – P. 1-22.

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

Полюхович Галина – здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти Рівненського державного гуманітарного університету, Україна

Одним із основних завдань сучасної теорії й практики підготовки майбутніх учителів початкових класів є формування їхньої життєвої та професійної компетентності, тобто сукупності фізичних й інтелектуальних якостей людини і властивостей, необхідних їй для всебічної реалізації в соціумі, повноцінного особистісного існування та професійної реалізації.

Вивчення психолого-педагогічної літератури уможливає твердження про те, що технології професійного зростання досить позитивно впливають на формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів і безпосередньо пов'язані із розробленням змісту педагогічного знання, методики організації освітнього процесу у вищій школі, орієнтованого на особистість здобувача освіти, формування його професійної складової.

Питання якісної фахової підготовки майбутніх учителів відображено в наукових розвідках Н. Бібік, В. Бондаря, М. Вашуленка, О. Савченко, Г. Тарасенко,